

Mattilsynets arbeid med dyrevelferd

2023

Rapporten er utarbeidet av Mattilsynet, juni 2024.
Publisert på www.mattilsynet.no

Innholdsfortegnelse

1 Dyrevelferdsåret 2023	5
2 Prioriteringer 2023	6
3 Tilsyn med dyrevelferd hos landdyr.....	7
3.1 Bekymringsmeldinger om dyrevelferd hos landdyr.....	7
3.2 Varslede og uvarslede tilsyn	8
3.3 Mattilsynet er oftest på tilsyn i dyrehold med størst risiko for dårlig dyrevelferd	9
3.4 Våre virkemidler når vi finner brudd på regelverket.....	9
3.5 Resultater av tilsyn i dyrehold.....	11
3.6 Alvorlig vanskjøtsel av dyr	12
3.7 Vedtakene vi har fattet i dyrehold og hva disse betyr	12
3.8 Vedtak om forbud mot aktivitet	14
3.9 Politianmeldelser	15
3.10 Kronisk dårlige dyrehold	16
3.11 Tilsyn i slakterier for landdyr.....	17
3.12 Tilsyn med transport av landdyr.....	17
4 Velferden hos oppdrettsfisk i 2023	18
4.1 Dødelighet.....	19
4.2 Lakselusbehandling og sykdommer	19
4.3 Velferden hos rensefisk	20
4.4 Oppfølging av velferdshendelser.....	21
4.5 Regelverksutvikling.....	21
4.6 Krafttak akvakultur	21
5 Bruken av forsøksdyr i Norge	22
6 Tallgrunnlag	23
6.1 Hvordan lese tallene?.....	23
6.2 Sammenligning med andre typer rapporter	24
6.3 Registreringsplikt/meldeplikt hos Mattilsynet.....	24

1 Dyrevelferdsåret 2023

Denne rapporten omfatter Mattilsynets tilsyn med dyrevelferden for landdyr i dyrehold, under transport og på slakteri, bruk av dyr i forsøk, for fisk i oppdrettsnæringen og for andre akvatiske dyr. Rapporten gjelder perioden 1. januar til og med 31. desember 2023.

Vi var på tilsyn i totalt 3 201 dyrehold med landdyr og gjennomførte tilsyn med dyrevelferden i 1 975 av dem. 68 prosent av tilsynene var ikke forhåndsvarslet. Vi oppdaget brudd på dyrevelferdsregelverket i ca. 54 prosent av de 1 975 dyreholdene.

Andelen regelverksbrudd må vurderes i lys av at vi går oftere på tilsyn i dyrehold vi mener har størst risiko for dårlig dyrevelferd.

Transport av dyr kontrollerer vi først og fremst når dyrene ankommer slakteriet. Mattilsynet registrerte 43 saker med brudd på transportregelverket. Antall saker er lavt, sett i forhold til hvor mange dyr som transporteres.

Mattilsynet fører også kontinuerlig tilsyn med slakterienes etterlevelse av dyrevelferdsregelverket så lenge det foregår slakting. Vi påviste brudd på regelverket i 26 saker ved slakteriene.

Selv om hvert regelbrudd kan påvirke velferden til flere dyr, er tallene lave i forhold til den store mengden dyr som blir transportert og slaktet.

Våre tall for alvorlig vanskjøtsel og for bruk av de mest inngripende virkemidlene, er lave i forhold til antall registrerte dyrehold og antall gjennomførte tilsyn. Ett alvorlig tilfelle, er likevel ett for mye.

Oppdrettslaksen er Norges klart mest tallrike produksjonsdyr. Fisk er som andre dyr omfattet av dyrevelferdsloven, som sier at dyr ikke skal utsettes for fare eller unødige påkjenninger og belastninger.

Fortsatt skades og dør for mange fisk i oppdrettsanleggene. Ca. 63 millioner oppdrettslaks døde i sjøfasen (16,7 prosent). Både i antall og i prosent er dette det høyeste som er registrert. Årsaken til dårlig velferd og høy dødelighet er først og fremst infeksjonssykdommer og håndtering ved lakselusbehandling.

Næringen må endre driften fra behandling til forebygging, og utvikle teknologi og metoder som bedre ivaretar fisken. Det er store geografiske forskjeller i dødelighet, og det er forskjell mellom enkeltaktører i samme produksjonsområde.

Hold av «rensefisk» er det tredje største dyreholdet i Norge - etter oppdrettslaks og kylling. Dødelighetsdata for rensefisk er mangelfulle, men tidligere rapporter tyder på at nærmest all rensefisk dør i løpet av produksjonssyklusen. Bruken fortsatte å gå ned i 2023; fra 61 millioner i «toppåret» 2019 til i underkant av 34 millioner i 2023. Stadig flere oppdrettere slutter å bruke rensefisk siden de ikke klarer å sikre god velferd og helse for dyra, og fordi effekten rensefisken har på lakselusforekomsten er liten.

Mattilsynet ønsker å utnytte ressursene best mulig ved å spisse innsatsen og i hovedsak føre mest tilsyn der risikoen for dårlig dyrevelferd er størst. Vi trenger god innsikt i de ulike næringene for å vite hvor vi skal gå på tilsyn. Det får vi blant annet gjennom digital utvikling og oversikt over ulike data.

Nøkkeltall for 2023 (landdyr)

- Mattilsynet mottok 13 253 bekymringsmeldinger om dyrevelferd. Det er en økning på 19 prosent fra 2022, og ca. 10 prosent fra 2021.
- Mattilsynet gjennomførte tilsyn med dyrevelferden i 1 975 dyrehold. Det er økning på nesten 4 prosent fra 2022.
- Mattilsynet avdekket og registrerte brudd på dyrevelferdsregelverket i ca. 54 prosent av dyreholdene vi førte tilsyn med. Dette er en økning på 3 prosentpoeng fra 2022.
- Mattilsynet fant og registrerte alvorlig vanskjøtsel i 58 dyrehold. Det er 17 flere enn i 2022.
- Mattilsynet fattet vedtak om avvikling i 38 dyrehold. Det er 17 flere enn i 2022.
- Mattilsynet ila totalt 54 aktivitetsforbud. Det er 4 flere enn i 2022.
- Mattilsynet brukte overtredelsesgebyr i 36 dyrehold. Det er det samme som i 2022.
- Mattilsynet leverte 66 anmeldelser om dårlig dyrevelferd til politiet. Det er 22 flere enn i 2022.

2 Prioriteringer 2023

Mattilsynet gjennomførte i 2022 en stor dyrevelferdssatsing, med blant annet en egen handlingsplan for dyrevelferd, som innebar mer systematisk oppfølging av kronisk dårlige dyrehold, mer målrettet oppfølging av bekymringsmeldinger og bedre bruk av data til å risikobasere den offentlige kontrollen. Vi fulgte opp handlingsplanen også i 2023.

Landbruks- og matdepartementet arbeider med en ny stortingsmelding om dyrevelferd som skal legges frem for Stortinget i 2024. Det er tjue år siden forrige gang en stortingsmelding om dyrevelferd ble lagt frem (2003), og denne har gitt overordnede føringer for Mattilsynets arbeid med regelverk og tilsyn på området.

Mattilsynet deltar aktivt i arbeidet med ny dyrevelferdsmelding gjennom arbeidsgruppe (landdyr) og referansegruppe (akvakulturdyr). I tillegg har Mattilsynet gitt høringsinnspill om hva stortingsmeldingen bør dekke og hva vi mener er hovedutfordringene for dyrevelferden i Norge samt forslag til aktuelle tiltak.

3 Tilsyn med dyrevelferd hos landdyr

3.1 Bekymringsmeldinger om dyrevelferd hos landdyr

Dyrevelferdsloven § 5 om varsling:

Enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet. Varslingsplikten gjelder med de begrensninger som følger av annen lovgivning.

For å legge til rette for varsling har Mattilsynet en varslingsknapp på hjemmesiden mattilsynet.no. Særlig for kjæledyr kan slike varsler gi viktig informasjon for å avdekke dårlig dyrevelferd. For produksjonsdyr bruker Mattilsynet også andre metoder for å identifisere utsatte dyrehold. Det er blant annet kunnskap fra tidligere tilsyn, registreringer Mattilsynet gjør på slakteriene, og informasjon fra organisasjoner og andre myndigheter innen landbruket.

Totalt mottok Mattilsynet 13 253 bekymringsmeldinger om dyrevelferd i 2023. Dette er betydelig flere enn i 2022, da vi mottok 11 134 meldinger. I 2021 mottok vi 12 085 bekymringsmeldinger.

Per 23.01.24 hadde vi vurdert 97 prosent av meldingene, med følgende utfall:

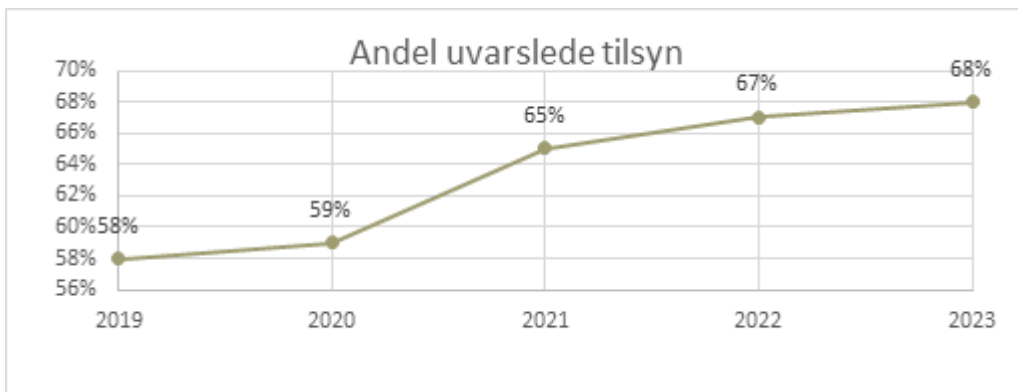
Vi regnet ca. 40 prosent av de mottatte meldingene som ikke relevante. Disse var duplikater, manglet opplysninger vi trenger for å følge opp, eller var utenfor Mattilsynets forvaltningsområde. Meldinger kan følges opp med inspeksjon eller med annen saksbehandling. Figuren over viser hvordan Mattilsynet har håndtert meldingene.

Hvordan vurderer vi oppfølging av bekymringsmeldinger?

Det er ikke mulig eller hensiktsmessig å følge opp alle bekymringsmeldinger som kommer inn, med inspeksjon. Fem regionale team vurderer daglig alle meldingene og prioriterer mellom dem etter fastsatte kriterier. Vi tar vare på alle meldinger, og en melding vi ikke prioriterer å følge opp, kan vi hente frem igjen dersom vi får flere meldinger eller annen informasjon om det samme dyreholdet. God kvalitet på bekymringsmeldingene gjør det lettere for Mattilsynet å velge ut de meldingene vi bør følge opp.

3.2 Varslede og uvarslede tilsyn

Mattilsynet har som mål at flest mulig av tilsynene med dyrevelferd skal skje uten varsling. Dette er i tråd med kravene i EUs kontrollforordning. Mattilsynet har de siste årene økt andelen uvarslede tilsyn for de fleste dyrearter. I 2023 var 68 prosent av våre tilsyn med dyrehold uvarslet.

Andelen uvarslede tilsynsbesøk 2019-2023.

Hva er et uvarslet tilsyn?

Ved uvarslet tilsyn kommer inspektøren uten forhåndsvarsel, slik at Mattilsynet kan inspisere dyreholdet uten at dyreholderen har kunnet forberede seg.

Offentlig kontroll skal som hovedregel skje uvarslet, unntatt dersom slikt varsel er nødvendig for å gjennomføre kontrollen, og det er behørig begrunnet.

Hva er et varslet tilsyn?

I enkeltsaker kan et varslet tilsyn være mer effektivt enn et uvarslet tilsyn. Ved et varslet tilsyn har dyreholderen fått beskjed på forhånd om at Mattilsynet kommer på tilsyn. Varslingen kan skje fra flere dager til rett før tilsynet gjennomføres.

Et forhåndsvarsel må være «nødvendig» og «behørig begrunnet». Mattilsynet må gjøre en helhetsvurdering, der det blant annet legges vekt på om det dreier seg om regelverksbrudd som ikke kan skjules eller rettes opp ved forhåndsvarsling, og om det er behov for å sikre at noen er til stede under tilsynet som kan svare på spørsmål eller noen som bistå under prøvetakning.

Utdypende om varslede og uvarslede tilsyn

For kjæledyr er ca. 87 prosent av tilsynene uvarslede. De fleste tilsyn med kjæledyr blir utløst av en bekymringsmelding.

For produksjonsdyr varierer andelen uvarslede tilsyn, og den ligger lavere enn for kjæledyr. En forklaring kan være at inspektørene også fører tilsyn med dyrevelferden selv om formålet med besøket primært er rutinemessig uttak av prøver i et overvåkingsprogram for smittsom sykdom. Ved prøveuttak er det behov for bistand fra bonden, og dermed nødvendig å varsle for å sikre at bonden er tilgjengelig.

En del tilsyn vil fortsatt bli varslet for å sikre gjennomføring. Det skyldes særlig utfordringer med lange reiseveier og/eller problemer med å få tak i dyreholderen.

3.3 Mattilsynet er oftest på tilsyn i dyrehold med størst risiko for dårlig dyrevelferd

De dyreholdene vi mener har størst risiko for brudd på regelverket, får tilsyn oftere enn dyrehold med liten risiko. Denne rapporten gir derfor et bilde av situasjonen i de dyreholdene Mattilsynet har valgt å føre tilsyn i, men er ikke representativ for gjennomsnittet av alle dyrehold i Norge.

Variasjoner i satsningsområder og utvalgsmetoder fra år til år, og mellom typer dyrehold, vil kunne påvirke resultatene våre og gjøre sammenligninger mellom dem usikre, i alle fall over korte tidsspenn.

Alle våre tilsyn med dyr har et element av dyrevelferd i seg selv om vi i utgangspunktet er der av andre grunner, fordi vi vil kunne avdekke dyrevelferdsproblemer. I 2023 førte vi tilsyn i totalt 3 201 dyrehold. Vi vurderte dyrevelferden i 1 975 dyrehold. Selv om vi ikke vurderte dyrevelferden spesielt i alle de 3 201 dyreholdene, ville vi fulgt opp dersom vi oppdaget vesentlige utfordringer knyttet til dyrevelferden.

3.4 Våre virkemidler når vi finner brudd på regelverket

Når vi påviser brudd på regelverket, reagerer vi overfor dyreholderen med enten skriftlig veiledning eller enkeltvedtak. Vi velger skriftlig veiledning når dyreholderen har evne og vilje til å rette opp regelverksbruddet og regelverksbruddet ikke utgjør en stor risiko for dyrevelferden. Dersom disse kriteriene ikke er oppfylt, varsler og fatter vi nødvendige enkeltvedtak med pålegg om retting av feilen innen en gitt frist.

Dersom dyreholderen ikke etterlever pålegget, kan Mattilsynet ilegge tvangsmulkt for å tvinge frem at dyreholder følger opp vedtaket.

Dersom det er nødvendig og hensiktsmessig kan Mattilsynet også fatte enkeltvedtak, om å

- ta dyr i midlertidig forvaring, eller sørge for at andre overtar stedet i dyreholdet for en kortere periode, til en varig ordning for dyrene er på plass
- avvikle dyreholdet helt eller delvis

- gi den ansvarlige forbud mot å ha dyr og drive med andre aktiviteter som har med dyr å gjøre
- trekke tilbake godkjenning, tillatelse eller kompetansebevis
- ilegge overtredelsesgebyr

I tillegg kan Mattilsynet anmelde forholdet til politiet for eventuelt å få forholdet straffet. Mattilsynet kan ikke reagere på ett og samme forhold med både overtredelsesgebyr og anmeldelse.

Midlertidig forvaring innebærer at Mattilsynet fjerner dyrene fra dyreholdet og plasserer dem på et egnet sted, eller sørger for at andre overtar stellet av dyrene der de er. Det siste er mest aktuelt for produksjonsdyr, og forutsetter at fjøset er egnet for dyrehold. Midlertidig forvaring skal bare skje i en kortere periode, til en varig ordning for dyrene er på plass. Dyrene kan leveres tilbake til dyreeieren hvis Mattilsynet vurderer det som forsvarlig. I motsatt fall blir de omplassert, solgt, slaktet eller avlivet.

Avvikling av dyrehold innebærer at alle eller en del av dyrene fjernes permanent fra dyreholdet. Det kan skje som hastevedtak i akutte saker, eller som siste løsning der dyreholderen ikke greier å innrette seg etter Mattilsynets vedtak.

Forbud mot hold av dyr eller annen aktivitet som har med dyr å gjøre, er en reaksjonsform Mattilsynet kan bruke mot den som unnlater å etterkomme vesentlige pålegg, eller som grovt eller gjentatte ganger bryter dyrevelferdsloven.

Aktivitetsforbudet kan innebære at personen ikke lenger har lov til å eie eller stille dyr, eller på annen måte ha med dyr å gjøre. Forbudet kan gjelde alle eller noen dyrearter, alle eller noen aktiviteter, og for en nærmere fastsatt periode eller inntil videre. Domstolen kan også ilegge aktivitetsforbud i forbindelse med en straffesak. Slike forbud er ikke med i våre tall. Mattilsynet kan oppheve sine egne vedtak om aktivitetsforbud, men ikke forbud ilagt av domstolen.

Våre vedtak om aktivitetsforbud gjelder oftest «inntil videre». Dette fordi det er vanskelig å vite om, og eventuelt når, vedkommende kan bli skikket til å drive med dyr igjen. Vedkommende kan søke Mattilsynet om at forbudet blir opphevet.

Godkjenning eller tillatelse er nødvendig for å drive med visse typer dyrehold og aktiviteter med dyr: Slakteri, transport, hestesenter, treningsstall, hestepensjonat, kommersiell omsetning av hest og visse typer fremvisning av dyr. Dyrebilsjåfører og personell som håndterer dyr på slakteri, trenger kompetansebevis. Både godkjenning, tillatelse og kompetansebevis kan trekkes tilbake dersom virksomheten eller personen ikke lenger oppfylder viktige krav i dyrevelferdsregelverket.

Overtredelsesgebyr er en sanksjon Mattilsynet kan bruke ved regelverksbrudd som ikke er alvorlige nok til å bli politianmeldt. Overtredelsesgebyr er å regne som straff etter menneskerettsloven, og skal derfor som nevnt ikke brukes sammen med politianmeldelse. Dette for å unngå dobbeltstraff.

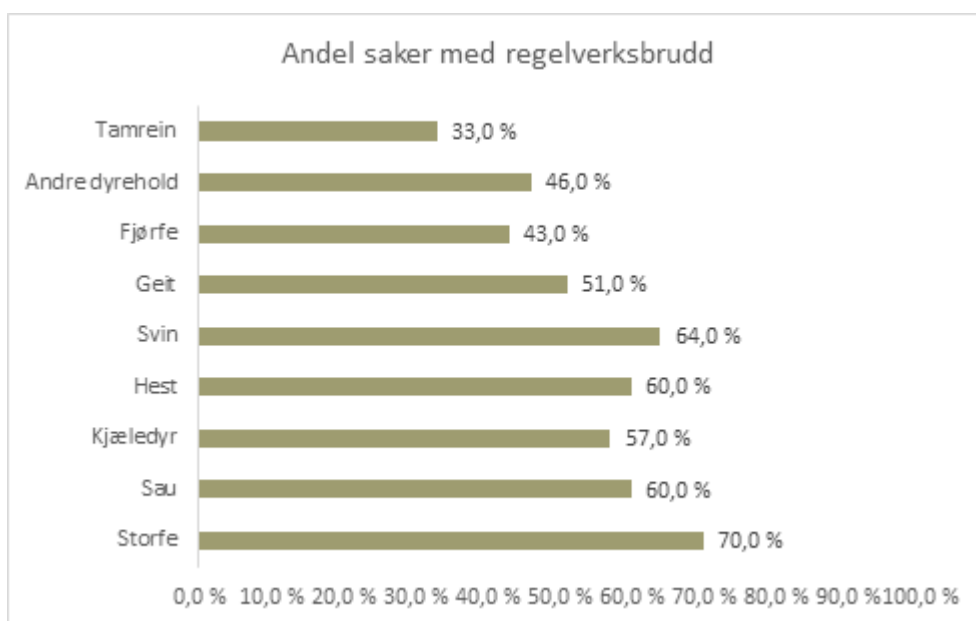
Politianmeldelse brukes i saker vi mener er så alvorlige at de bør føre til bot eller fengselsstraff. Domstolen kan idømme straff ved forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av loven.

3.5 Resultater av tilsyn i dyrehold

På våre tilsyn i dyrehold ser vi etter om viktige krav i regelverket blir overholdt. Inspektørene har en liste med kravpunkter de kontrollerer, og registrerer om hvert enkelt av dem er oppfylt eller ikke.

Funnene oppgis med betegnelsene «ok», «ikke tilfredsstillende» eller «alvorlig vanskjøtsel av dyr». Dette er grunnlaget for registreringene i denne rapporten. «Ikke tilfredsstillende» sier ikke noe om hvilke bestemmelser vi har registrert brudd på, eller hvor alvorlige bruddene var. Slike opplysninger kan vi per i dag ikke hente ut av vårt tilsynssystem.

Dyreholderen får en tilsynsrapport der inspektøren beskriver nærmere hva som er undersøkt, og hvilke brudd på regelverket som eventuelt er avdekket.

Andel saker med regelverksbrudd i 2023.

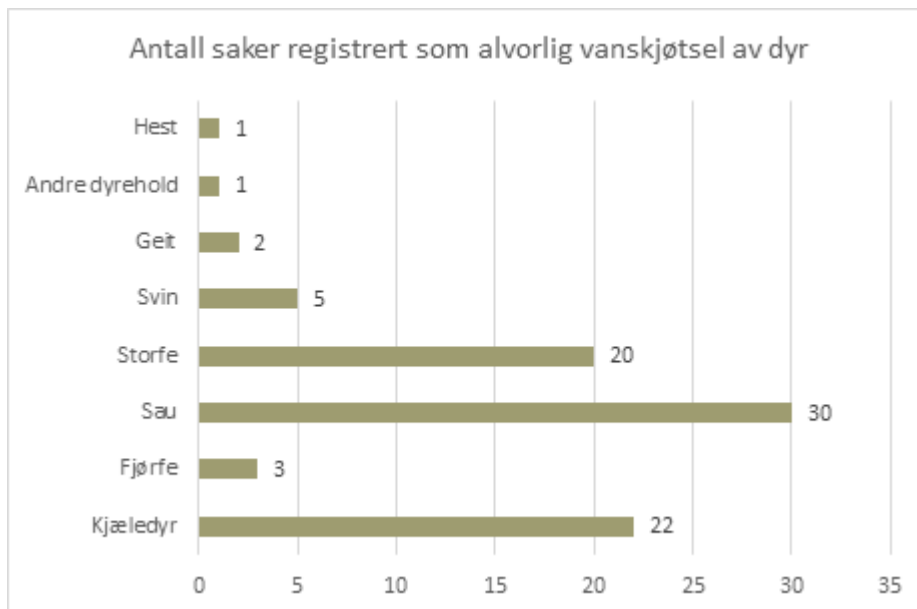
Andel saker med regelverksbrudd er høyest hos storfe, hvis man ser bort ifra de tre dyreholdene med kanin det ble ført tilsyn med, som alle hadde regelverksbrudd. Det kan variere mellom dyreartene hvor risikobasert tilsynet med dyrevelferden er. Det er også vanskelig å sammenligne resultatene fra tilsyn med produksjonsdyr og tilsyn med kjæledyr, både på grunn av det langt høyere antallet dyrehold med kjæledyr, og fordi det ikke finnes noen detaljerte forskrifter for hold av kjæledyr, slik det gjør for produksjonsdyr og hest. Det er derfor enklere å påvise brudd på klare krav i regelverket i dyrehold med produksjonsdyr og hest, enn hos kjæledyr.

Alt dette vil slå ut på andel saker med regelverksbrudd, og man må derfor være varsom med å trekke sammenligninger mellom dyreartene.

3.6 Alvorlig vanskjøtsel av dyr

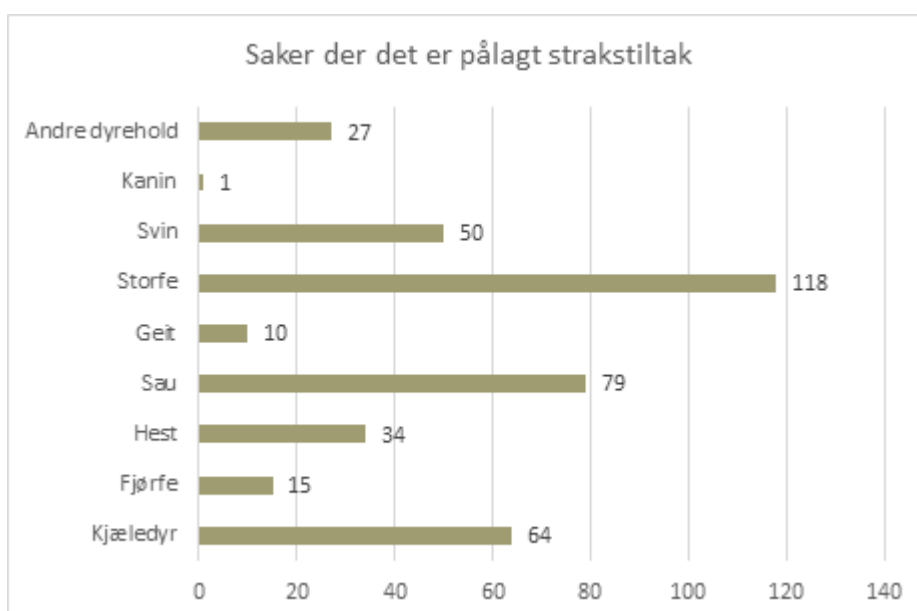
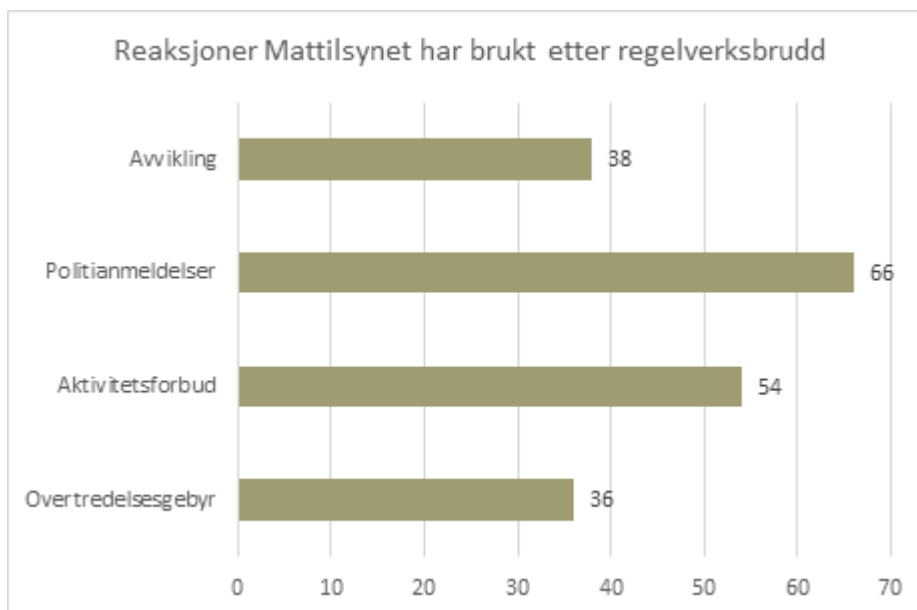
Forhold som kommer under denne kategorien, er tilfeller der flere dyr er døde eller må avlives på grunn av manglende fôring, vanntilgang og stell. Antallet saker der vi har funnet alvorlig vanskjøtsel av dyr, er svært lavt i forhold til antall dyrehold og antall tilsyn gjennomført. Men slike forhold påfører dyrene store lidelser, og hvert tilfelle er derfor ett for mye.

Antall tilfeller av alvorlig vanskjøtsel, må sees i lys av hvor mange dyrehold det er av hver enkelt art. Det er for eksempel nesten fem ganger så mange dyrehold med sau, som med geit.

3.7 Vedtakene vi har fattet i dyrehold og hva disse betyr

Tallene for hastevettk og inngripende reaksjonsformer er lave sett i forhold til antallet dyrehold vi har ført tilsyn i, og det totale antallet saker der vi har funnet brudd på regelverket. Dette viser at de fleste bruddene vi avdekker, er av mindre alvorlig karakter.

Saker der Mattilsynet har pålagt dyreeier å gjøre strakstiltak (hastevedtak).

Varsel om vedtak og hastevedtak

Før vi fatter vedtak som pålegger dyreholderen å gjøre tiltak, får dyreholderen som hovedregel et varsel om vedtak og en viss tid til å uttale seg om saken. Noen ganger haster det imidlertid så mye at det ikke er tid til å vente på at dyreholderen uttaler seg. I slike tilfeller fatter vi et såkalt hastevedtak uten å varsle det først, og tiltaket må gjennomføres straks. Dette kan både gjelde situasjoner med dyr som lider der og da, og situasjoner med stor fare for lidelse i nær fremtid. Eksempler på det første er syke eller skadde dyr som må få behandling eller avlives raskt, eller flyttes til en egen sykebinge. Et eksempel på det andre kan være dyr som står i fare for å trække gjennom et ødelagt gulv.

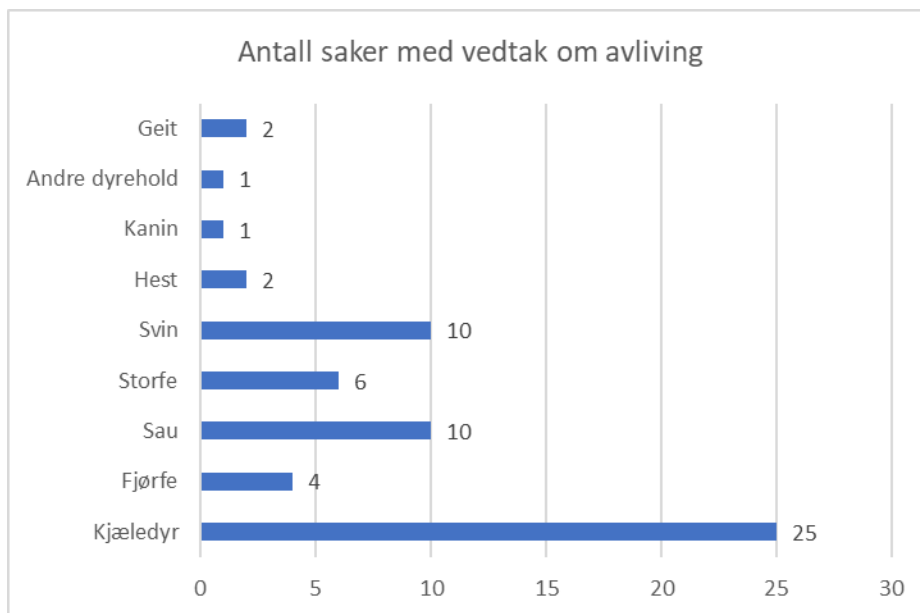
Antallet hastevedtak kan derfor være med på å indikere hvor ofte vi har vurdert regelverksbruddene som alvorlige, fordi et hastevedtak forteller at dyr har lidd eller stått i stor fare for å lide. Et hastevedtak kan gjelde mange eller ett enkelt dyr og sier ikke nødvendigvis noe om forholdene i besetningen som helhet.

Særlige reaksjonsformer

Tallene for enkelte andre typer vedtak eller reaksjonsformer kan også si noe om alvorret i situasjonen eller hvor grove bruddene på regelverket har vært. Dette gjelder særlig

- vedtak om avliving av dyr
- vedtak om avvikling av dyrehold
- vedtak om forbud mot å eie/stelle/håndtere dyr
- vedtak om midlertidig forvaring av dyr
- vedtak om overtredelsesgebyr
- politianmeldelse

Både tallene for hastevedtak og tallene for disse særlige reaksjonsformene er lave sett i forhold til antallet dyrehold vi har ført tilsyn i, og det totale antallet av saker der vi har funnet brudd på regelverket. Dette viser at det ikke har vært brudd av alvorlig karakter i de fleste dyreholdene vi har ført tilsyn i, og at de fleste bruddene vi avdekker, er av mindre alvorlig karakter.

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om at dyr må avlives fordi tilstanden til dyret/dyrene er av en slik art at det ikke er forsvarlig å la det/dem leve videre.

3.8 Vedtak om forbud mot aktivitet

«Forbud mot aktivitet som har med dyr å gjøre» er en reaksjonsform Mattilsynet kan bruke mot den som unnlater å etterkomme vesentlige pålegg, eller som grovt eller gjentatte

ganger bryter dyrevelferdsloven med tilhørende forskrifter. Forbudet kan gjelde alle eller noen dyrearter, en eller flere aktiviteter, og for en viss periode eller inntil videre.

Et delvis forbud kan f.eks. være begrensning i antall dyr eller hvor mange steder vedkommende kan ha dyr.

Et totalt forbud innebærer f.eks. fullt forbud mot å ha, eie og stelle én eller flere dyrearter.

Våre vedtak om aktivitetsforbud gjelder oftest «inntil videre». Dette fordi det er vanskelig å vite om, og eventuelt når, vedkommende kan bli skikket til å drive med dyr igjen.

Vedkommende kan søke Mattilsynet om å få forbudet opphevet. I forbindelse med en straffesak kan domstolen også fastsette forbud mot aktiviteter med dyr. Slike forbud er ikke med i våre tall. Mattilsynet kan ikke oppheve et forbud som er fastsatt av domstolen.

Et aktivitetsforbud er ikke en straff, men skal beskytte dyr mot fremtidige lidelser. Det gjelder selv om forbudet blir fastsatt i forbindelse med en straffesak.

Delvis forbud

13 vedtak gjelder delvis forbud. Sakene fordeler seg slik på de ulike dyreartene:

- 6 gjelder produksjonsdyr
- 4 gjelder kjæledyr
- 2 gjelder alle arter
- 1 gjelder fremvisning av dyr

Totalt forbud

41 vedtak gjelder totalt forbud. Sakene fordeler seg slik på de ulike dyreartene:

- 19 gjelder produksjonsdyr
- 13 gjelder kjæledyr
- 8 gjelder alle arter av dyr
- 1 gjelder hest

3.9 Politianmeldelser

Ved alvorlige lovbrudd kan Mattilsynet anmelde forholdet til politiet. Eksempler på slike saker er mishandling av dyr, alvorlig vanskjøtsel av dyr, brudd på aktivitetsforbud og brudd på spesifikke forbud i regelverket (for eksempel bruk av strømhalsbånd på hund). Saker vi anmelder, behandles videre av politiet og eventuelt av rettsapparatet. Mattilsynets rolle er da å gi informasjon til etterforskerne og vitne i retten.

I løpet av 2023 har Mattilsynet levert 66 anmeldelser om dyrevelferd til politiet. Vi kan levere flere anmeldelser om samme forhold, hvis det er mer enn én person eller virksomhet vi anmelder.

Blant disse er det 44 saker som omhandler forskjellige former for vanskjøtsel. I tillegg har Mattilsynet anmeldte 9 saker som omhandler brudd på gjeldende vedtak fra Mattilsynet, for eksempel brudd på aktivitetsforbud.

3.10 Kronisk dårlige dyrehold

Mattilsynet definerer et kronisk dårlig dyrehold slik (alle kriteriene må være oppfylt):

- Det har vært gjentatte brudd på vesentlige krav i dyrevelferdsregelverket (omfatter nok fôr og vann, nødvendig stell og renhold av dyrene og levemiljøet deres, og oppfølging av syke og skadde dyr) over lengre tid, minimum 1-2 år.
- Mattilsynet har gjennomført kontroll to eller flere ganger, og fattet gjentatte vedtak med pålegg om å oppfylle vesentlige krav i regelverket. Vedtakene kan gjelde gjentagende eller nye regelbrudd.
- Kontroll og vedtak har ikke ført til varig bedring til et akseptabelt nivå.

Situasjonen i slike dyrehold blir gjerne midlertidig bedre, etter at Mattilsynet har ført kontroll og fattet vedtak, men det skjer tilbakefall og nye regelbrudd. Målet er at kronisk dårlige dyrehold skal opp på et varig lovlig nivå eller avvikles, innen forsvarlig tid.

Vi har ingen total oversikt over hvor mange dyrehold som faller inn under definisjonen. Men disse lovbruddene rammer langt flere dyr enn de mer akutte sakene med alvorlig og dødelig vanskjøtsel.

Mattilsynet har arbeidet for en mer effektiv og målrettet håndtering av kronisk dårlige dyrehold siden 2017. De sentrale verktøyene våre er tidslinjer, prioriteringslister og fremdriftsplaner. Vi har utviklet et veiledningsdokument og gjennomført nasjonale fagdager for inspektører og ledere i Mattilsynet.

Dyrene i disse dyreholdene er sjelden i akutt krise. Dyreholderen må derfor få mulighet til følge opp våre vedtak og vise forbedringer, før Mattilsynet kan bruke de mest inngripende virkemidlene. Vi må i hvert enkelt tilfelle finne den riktige balansen mellom opptrappende virkemiddelbruk og forsvarlig fremdrift i bedringen av dyrevelferden.

Ofte lykkes det ikke å få til varig bedring. Da må dyreholdet avvikles. Det kan skje enten ved at dyreholderen gir seg med dyr frivillig, eller ved at Mattilsynet fatter vedtak om helt eller delvis aktivitetsforbud og avvikler dyreholdet i samsvar med forbudet. Det kan være nødvendig med aktivitetsforbud også når dyreholderen har avviklet frivillig. Dersom forholdene for dyra er akutte, kan det være nødvendig med et eget vedtak om avvikling før vedtak om aktivitetsforbud.

Oppfølgingen av hvert enkelt dyrehold er krevende, både ressursmessig og menneskelig, og kan strekke seg over flere år. Én avdeling kan derfor ikke arbeide med mer enn noen få slike dyrehold av gangen. Dette vil dessuten være en kontinuerlig oppgave, siden nye kronisk dårlige dyrehold vil komme til. Det kan derfor være vanskelig å måle effekten av innsatsen vår på nasjonalt nivå, i alle fall på kort sikt. På lengre sikt kan det være mulig å måle om det gjennomsnittlige tidsspennet før slike dyrehold blir friskmeldt eller avviklet, er blitt kortere enn før.

3.11 Tilsyn i slakterier for landdyr

Slakterier skal være godkjent av Mattilsynet, også når det gjelder dyrevelferd. Personell som håndterer dyr i forbindelse med slakting, skal ha kompetansebevis. Myndighetene utsteder kompetansebevis, og i Norge er det Mattilsynet som er tildelt dette ansvaret.

Mattilsynet er til stede i slakteriene hele tiden mens det pågår slakting, og fører dermed kontinuerlig tilsyn med dyrevelferden der. Tilsynet omfatter forholdene for dyr i forbindelse med oppstalling, bedøving og avliving.

Siden vi er til stede i slakteriet hele tiden hver dag, er det ikke relevant å beskrive antallet tilsyn, slik vi gjør for andre dyrevelferdstilsyn. Når vi avdekker brudd på regelverket for dyrevelferd i slakterier, registrerer vi dette i vårt system.

I første og andre tertial 2023 registrerte vi brudd på dyrevelferdsregelverket i 13 saker. Ingen av sakene var alvorlige nok til at vi fattet vedtak om overtredelsesgebyr, men 5 saker resulterte i pålegg om å gjøre tiltak for å rette opp i manglene.

	Storfe, småfe, svin og hest	Fjørfe	Haredyr (kanin)	Tamrein	Oppdrettsvilt
Antall slakterier	57	12	3	29	25
Antall saker med brudd på regelverket	26	6	0	1	1
Antall slakterier med brudd på regelverket	11	4	0	1	1
Antall saker med vedtak om pålegg	6	3	0	0	0
Antall saker med vedtak om overtredelsesgebyr	3	0	0	0	0

Tilsyn i slakteri 2023.

3.12 Tilsyn med transport av landdyr

Transport av dyr vil nesten alltid innebære en viss belastning for dyrene. Mange dyr er ikke vant til å bli transportert, og en slik ukjent situasjon kan være en stressbelastning i seg selv, til tross for at transporten skjer fullt ut i tråd med regelverket. I Norge har vi som hovedregel maksimal reisetid for dyr (unntatt fjørfe) til slakteri på 8 timer. I Nordland, Troms og Finnmark er grensen 11 timer på grunn av de lange reiseavstandene. Transporter med reisetid inntil 8 timer regnes som korte reiser, mens reisetid over 8 timer regnes som lange reiser.

God mulighet for tett oppfølging av dyretransport

Det er ikke krav om at transport av dyr skal meldes til Mattilsynet. Derfor har vi ingen oversikt over all transport av dyr som foregår i Norge. For slaktedyr har vi likevel god oversikt og gode muligheter for kontroll siden vi er til stede på slakteriene hver dag det

foregår slakting. Alle dyr skal kontrolleres av Mattilsynet før slakting, og det er vanlig at vi gjør denne kontrollen når dyrene losses av bilene. Det gir god mulighet til å vurdere om dyrene er friske og kan slaktes til matproduksjon, og til å vurdere dyrevelferden under transporten (plassforhold, skadde og syke dyr som ikke burde vært transportert, skade på dyrene under transporten etc.). På samme måte som for tilsyn med dyrevelferden i slakterier, er dette altså i stor grad et løpende tilsyn som ikke lar seg registrere og telle. Noen ganger gjør vi mer omfattende tilsyn med transport av dyr, både til slakteri og andre steder.

Godkjenningsordninger for dyretransport

For å forebygge unødig belastning for dyr og sikre dyrevelferden under transport er det krav om godkjenning av virksomheter som skal drive med transport av dyr. Transportørene må blant annet dokumentere at de har egnet utstyr (transportmidler) og kompetent personell for å bli godkjent. Det er Mattilsynet som vurderer søknadene og utsteder slike godkjenninger. I 2023 var 312 transportører godkjent for korte reiser og 295 var godkjent for både korte og lange reiser.

For transport av de vanligste dyreartene (storfe, sau, geit, svin, hest og fjørfe) er det formelle kompetansekrav for dem med ansvar for transporten. Sjøførere og ledsagere må gjennomføre og bestå opplæring som er godkjent av Mattilsynet. I 2023 var det 2 422 personer med godkjent kompetansebevis utstedt i Norge.

Det er også omfattende krav til transportmidlene, og alle transportmidler som brukes på lange reiser, skal være godkjent av Mattilsynet. Hestetransportmidler skal være godkjent uavhengig av om de brukes til korte eller lange reiser. Statens vegvesen godkjenner hestetransportmidler som brukes til korte reiser. Mattilsynet samarbeider tett med vegvesenet om dette, og bidrar med sjekklister og veiledning for å sikre at kontrollørene i Statens vegvesen kan gjøre riktige vurderinger av forholdene som gjelder dyrevelferd. Pga. slitasje og andre forhold som kan gjøre transportmidlene uegnet etter som tiden går, må transportmidlene re-godkjennes med jevne mellomrom. I 2023 var det 372 transportmidler som var godkjent for lange reiser i Norge.

Tilsyn og resultater

Vi har registrert brudd på regelverket i 43 saker, og har fattet vedtak om overtredelsesgebyr i 4 saker. Det er varslet pålegg i 18 saker. I 7 av disse er det fattet vedtak. Vi har påpekt plikt i 2 saker, og gitt skriftlig veiledning i 20 saker. I 1 sak er det gitt hastevedtak med pålegg.

4 Velferden hos oppdrettsfisk i 2023

Fortsatt skades og dør for mange fisk i oppdrettsanleggene. Det skyldes først og fremst infeksjonssykdommer og håndtering ved lakselusbehandling. Næringen må endre driften fra behandling til forebygging, og utvikle teknologi og metoder som bedre ivaretar fisken.

Oppdrettslaksen er Norges klart mest tallrike produksjonsdyr. I 2023 ble det satt ut 307 millioner i rundt 700 oppdrettsanlegg. I tillegg ble det satt ut 17,4 millioner regnbueørret og 33,7 millioner rensefisk.

Fisk er som andre dyr og omfattet av dyrevelferdsloven som sier at dyr ikke skal utsettes for fare eller for unødige påkjenninger og belastninger.

4.1 Dødelighet

I fjor døde 37,7 millioner laks og 2,4 millioner regnbueørret i den landbaserte settefiskproduksjonen. Det er 2 millioner flere enn i 2022.

Antall oppdrettslaks som døde i sjøfasen var 62,8 millioner (16,7 prosent). Det var 6 millioner flere enn i 2022. Både i antall og i prosent er det det høyeste som er registrert.

Antallet regnbueørret som døde var 2,5 millioner (14 prosent), noe som er en nedgang fra de to foregående årene.

Det er fortsatt store geografiske forskjeller i dødelighet, og det er forskjell mellom enkeltaktører i samme produksjonsområde.

Dødeligheten er høyest på Vestlandet. PO3 (Karmøy til Sotra) hadde høyest med 25 prosent, mens PO13 (Øst-Finnmark), PO1 (Svenskegrensen til Jæren) og PO11 (Kvaløya til Loppa) alle hadde under 10 prosent dødelighet.

Totalt ligger dødelighetsprosenten i området fra svenskegrensa til Hustadvika på omkring 20 prosent, mens områdene fra Nordmøre og nordover er under 15 prosent.

4.2 Lakselusbehandling og sykdommer

Hovedårsakene til dårlig velferd og dødelighet er infeksjonssykdommer og skader som oppstår i forbindelse med håndtering og lakselusbehandling.

Lakselusen er en parasitt som spiser slim, hud og blod fra laksen og påfører den skader. Lakselusen formerer seg fort, og med mange verter i oppdrettsanleggene øker formeringsmuligheten.

Regelverket har derfor satt grenser for hvor mange lakselus oppdrettsfisk kan ha. Grensene er satt for å verne villaks mot lusesmitte, men også for å beskytte oppdrettslaksen og for å gjøre det mulig å holde lusenivået nede.

For å holde seg under det lovlige nivået bruker oppdretterne først og fremst ulike behandlingsmetoder. De mest brukte metodene omfatter varmt vann (termisk behandling), spyling og ferskvann. Metodene innebærer mye håndtering av laksen som kan skade den. Gjentatte behandlinger svekker også laksen og gjør den mer mottakelig for sykdommer.

Antallet lusebehandlinger er fortsatt høyt, men det totale antallet er redusert fra 4 176 i 2022 til 3 583 i 2023. Mekanisk metode var mest brukte enkeltmetode. Nedgangen kan skyldes økt effekt av forebyggende metoder og tidligere utslakting.

Ulike sykdommer fører også til betydelige velferdsproblemer for oppdrettsfisken. For de mest alvorlige sykdommene er det offentlige krav til tiltak for å bekjempe utbrudd og redusere risikoen for smittespredning. Dette gjelder særlig sykdommene Infeksiøs lakseanemi (ILA) og Pankreassykdom (PD).

I tillegg fører en rekke andre sykdommer som det ikke er offentlige bekjempelsesplaner for, til dårlig fiskevelferd og død. Disse sykdommene skyldes bakterier, virus og parasitter, og eksempler på dette er gjelleproblemer, vintersår og hjertesykdommer.

4.3 Velferden hos rensefisk

Hold av rensefisk er det tredje største dyreholdet i Norge - etter oppdrettslaks og kylling.

«Rensefisk» er rognkjeks og ulike leppefiskarter som brukes for å redusere antall lakselus i laksemerdene. Den vitenskapelige dokumentasjon av effekten rensefisken har på lakselus, er imidlertid mangelfull, og det er uvisst i hvor stor grad rensefisk og laksefisk møtes i merdene. Erfaringene fra oppdrettere som bruker rensefisk tyder også på liten effekt.

I oppdrettsanleggene lever rensefisken i et miljø tilpasset laksefisk. Til tross for ulike tiltak for å bedre forholdene for rensefisken, har den trolig ikke forutsetningene for å tilpasse seg et liv i laksemerder. I tillegg blir den utsatt for store velferdsmessige påkjenninger på grunn av sykdom og i forbindelse med mekanisk avlusing av laksen.

Havforskningsinstituttets risikorapport og erfaringer fra vårt eget tilsyn viser at næringen har for lite kontroll med rensefiskens velferd og dødeligheten. Dødelighetsdata for rensefisk er mangelfulle, men tidligere rapporter tyder på at nærmest all rensefisk dør i løpet av produksjonssyklusen.

Bruken fortsetter å gå ned; fra 61 millioner i «toppåret» i 2019 til 33,7 millioner i 2023. Stadig flere oppdrettere slutter å bruke rensefisk siden de ikke klarer å ivareta helsen og velferden, og fordi effekten er lav.

For å sikre rensefisken bedre velferd, har Mattilsynet fulgt opp flere saker der rensefisk ikke utsorteres når laks skal behandles. Konsekvensen av manglende utsortering er at rensefisken gjennomgår en unødvendig og belastende behandling.

Vi har presisert krav til utsortering av rensefisk før behandling som nå skal på høring, samt avgjort en klagesak som fastslår Mattilsynets praksis i slike saker. Utsorteringskravet er også en medvirkende årsak til at flere slutter å bruke rensefisk, siden oppdretterne mangler utfiskingsmetoder som er skånsomme.

Tilsyn med bruk av rensefisk vil også være et prioritert tilsynsområde i 2024.

4.4 Oppfølging av velferdshendelser

Hvert år er det en rekke hendelser der mange fisk blir skadet eller dør og som meldes inn og følges opp av Mattilsynet. Flesteparten av hendelsene skjer i matfisk/stamfiskanlegg, men andelen svært alvorlige hendelser er høyere for settefiskanlegg.

Ved en hendelse i et settefiskanlegg blir ofte en stor andel fisk skadet eller den dør. Vi mangler data som gir oversikt over årsakene, men vi har noe data som viser at skader og dødelighet knyttet til utsett av fisk og sår er betydelig. I tillegg viser Veterinærinstituttets oversikt at ikke-infeksiøse sykdommer, som blant annet kan skyldes produksjonsforhold, er en viktig årsak til helseproblemer og dødelighet i settefiskanlegg.

Når det gjelder matfiskanlegg har vi i tillegg til skader etter lakselusbehandling også registrert en økning i meldinger om manetangrep, og vi antar at høstens tilsig av uvanlig mye perlesnormanet var en årsak til dette.

Mattilsynet utvikler et nytt innmeldingsskjema for å forbedre datafangsten fra disse sakene, og dette arbeidet er nå i slutfasen.

4.5 Regelverksutvikling

Dagens velferdsregelverk er vanskelig å følge opp i praksis. Mattilsynet prioriterer derfor arbeidet med nytt velferdsregelverk med generelle bestemmelser om fiskevelferd og konkrete bestemmelser tilpasset ulike arter og ulike ledd i produksjonskjeden. Konkrete krav må kunne måles ved bruk av velferdsindikatorer, krav til innrapportering av data, og tydeliggjøre handlingsplikt, forbud og ansvar.

Gjennom arbeidet med nye stortingsmeldinger om havbruk og dyrevelferd bidrar Mattilsynet til en bedre og mer effektiv regulering av havbruksnæringen, som også ivaretar hensynet til fiskens helse, velferd og miljøet.

Vi har også spilt inn forslag til Nærings- og fiskeridepartementet om nytt velferdsregelverk som følge av at krav til fiskehelse er erstattet av EUs dyrehelseforordning.

4.6 Krafftak akvakultur

For å styrke vår innsats innen fiskehelse og fiskevelferd har vi iverksatt en rekke tiltak. Vi endrer Mattilsynets interne organisering av tilsynet på akvakulturområdet, for å bli mer effektive og enhetlige i vår forvaltning og styrke vår evne til å effektivt utnytte digitale teknologier og tilgjengelige data.

Som en del av dette har vi etablert et eget revisjonsteam for dette området. I løpet av 2024 skal vi revidere seks av de største oppdrettsselskapene.

Vi har som nevnt også etablert et eget produktteam akva som jobber med brukervennlige digitale løsninger og bedre datakvalitet på akvakulturområdet, og vi har utviklet et nytt system for risikobasert tilsyn.

Biosikkerhet og velferd for oppdrettsfisk knyttet til lusebehandling er blant hovedutfordringene vi vil jobbe med i 2024, både gjennom konsernrevisjoner og fysiske tilsyn på enkeltlokaliteter.

5 Bruken av forsøksdyr i Norge

Levende dyr brukes til ulike typer forsøk blant annet for å skaffe ny kunnskap og å utvikle legemidler til dyr og mennesker. Her i landet bruker vi forsøksdyr hovedsakelig i oppdrettsnæringen og til forskning på menneskers helse.

Bruk av levende dyr som forsøksdyr er strengt regulert gjennom dyrevelferdsloven og forsøksdyrforskriften. Forsøk der dyrene utsettes for smerte, frykt eller varig skade som tilsvarer ett nålestikk eller mer, skal godkjennes av Mattilsynet. Både oppdrettere av forsøksdyr og virksomhetene hvor dyreforsøk foregår, må være godkjent av Mattilsynet.

Når vi behandler søknader om bruk av forsøksdyr, må vi først vurdere om dyr i det hele tatt kan brukes til det aktuelle forsøket. Dernest er målet alltid minst mulig påkjenning for færrest mulig dyr. Til å vurdere dette bruker vi de tre R-ene:

- Replace (erstatte): kan forsøket gjøres med dyrefrie metoder?
- Reduce (redusere): kan forsøket gjøres med færre dyr?
- Refine (forbedre): kan forsøket forbedres for de dyrene som skal benyttes?

Det er en grunnleggende etisk utfordring at dyr i forskningen lovlig kan påføres påkjenninger og belastninger som det ikke er tillatt å påføre andre dyr. Det finnes flere typer alternativer til dyreforsøk, f.eks. cellemodeller (in vitro, «i laboratoriet»), kunnskapsbaserte datamodeller (in silico, «i datamaskinen») og «dummy» dyr med sensorer. Det vil imidlertid alltid være typer av undersøkelser og studier som ikke lar seg erstatte, men som krever bruk av forsøksdyr. Eksempler på dette kan være å fremskaffe data som danner grunnlaget for modeller for utskillelse av sykdomsfremkallende agens (e.g. bakterier og virus) fra syke dyr, og smittedosen som trengs for å smitte et dyr slik at det blir sykt.

Tilgjengeliggjøring av data og erfaringer er et viktig prinsipp for å unngå dobbeltarbeid og å gjøre samme feil flere ganger. Ved å jobbe mer med hvordan ny kunnskap og erfaringer blir tilgjengeliggjort for andre, kan man redusere behovet for forsøksdyr.

De aller fleste forsøksdyrene som benyttes i Norge, er fisk. Fisken brukes særlig til utvikling av fiskevaksiner og metoder for behandling av lakselus i oppdrettsnæringen. Av pattedyr benyttes det flest mus. Gnagere brukes blant annet til forskning på kreftbehandling og hjerte/kar-sykdommer.

Mattilsynet fører tilsyn med bruken av forsøksdyr og inspiserer forsøk og forsøksdyrvirksomheter over hele landet. Ifølge EU-krav skal Mattilsynet hvert år inspiserer 1/3 av landets totalt ca. 90 godkjente virksomheter som driver med forsøksdyr. Det er

virksomheten som driver med forsøksdyr som har ansvar for den daglige kontrollen av dyrevelferd.

Mattilsynet skal evaluere alle forsøk som er betydelig belastende, det vil si alle forsøk der dyrene sannsynligvis vil oppleve alvorlig smerte, frykt eller annen belastning, eller langvarig moderat smerte, frykt eller annen belastning, eller alvorlig svekkelse av velvære eller allmenntilstand. Evalueringene skal kartlegge hvordan tilsvarende forsøk kan forbedres i fremtiden. Alle evalueringer og forsøkssammendrag publiseres på Mattilsynets nettsider. [Der publiserer vi også Mattilsynets årsrapporter om bruk av forsøksdyr.](#)

6 Tallgrunnlag

6.1 Hvordan lese tallene?

Tallene i tabellen er basert på data våre inspektører registrerer fra sine tilsyn i vårt digitale saksbehandlingssystem. Tabellen gir oversikt over det som er registrert i systemet på det tidspunktet vi tar ut data.

Selv om registreringene skal være så korrekte som mulig, vil de ikke gi et 100 prosent korrekt bilde av alle forhold til enhver tid. Våre rapporter vil likevel gi et godt bilde både av status og av utviklingen over tid.

Slik unngår vi feiltolking av tallene i rapporten

Det er viktig å lese våre forklaringer for å unngå feiltolkning av tallene i rapporten.

Legg merke til forskjellene mellom «Tilsynsbesøk», «dyrehold» og «saker». En «sak» er et saksnummer hos Mattilsynet, et «dyrehold» er et sted det holdes dyr (en eller flere arter), mens et «tilsynsbesøk» er besøket vi gjør i dyreholdet. En sak omhandler bare ett dyrehold, men kan bestå av flere tilsynsbesøk. Et dyrehold kan også ha flere saker i løpet av et år.

Antall dyrehold er dyrehold som er registrert i våre systemer som aktive i løpet av året. Det betyr at tallene per 31. desember 2023 kan være lavere eller høyere enn tallene i tabellen. Tallene er også avhengige av at virksomhetene registrerer og avregistrerer dyreholdene slik de skal, og at våre inspektører korrigerer feil de kommer over.

Tallene for tilsynsbesøk vil ofte være større enn tallene for antall dyrehold det er ført tilsyn i. Det skyldes at Mattilsynet har vært mer enn én gang på inspeksjon i ett eller flere dyrehold.

Ett **dyrehold** kan bestå av flere dyrearter, og summen av hver kolonne kan derfor være større enn tallet for «Alle dyrehold».

«Andre dyrehold» omfatter blant annet esel, lama, alpukka, viltoppdrett, dyrepensjonat, forsøksdyrvirksomheter, fremvisning av dyr og dyrebutikker.

6.2 Sammenligning med andre typer rapporter

Mattilsynet rapporterer til flere andre aktører, for eksempel til ESA/EU. For disse rapportene er det andre utvalgs-kriterier, noe som gjør at tallene i våre tertial- og årsrapporter ikke er direkte sammenlignbare med dem vi rapporterer til ESA/EU. For tilsynskampanjer, som f.eks. svinekampanjen, kan utvalget av besetninger og kriteriene for tilsyn være annerledes enn for andre tilsyn.

Hvis man ønsker å se på tall over tid for å fange opp tendenser og endringer, må derfor tallene man sammenligner, stamme fra samme type rapportering. Dette gjelder også for tall fra kilder utenfor Mattilsynet.

6.3 Registreringsplikt/meldeplikt hos Mattilsynet

En dyreholder med produksjonsdyr og hest har plikt til å melde fra til Mattilsynet slik at dyreholdet blir registrert i vårt system. Det samme gjelder for dyrepensjonater, dyrebutikker, fremvisning av dyr, forsøksdyrvirksomheter og enkelte andre.

Våre tall for produksjonsdyr kan være høyere enn tall fra andre kilder. Det skyldes blant annet forsinket melding om at dyrehold er opphørt, og at også hobbyhold av produksjonsdyr blir registrert hos oss.

For hestehold med 10 eller færre hester var kravet om registrering nytt fra 28. april 2022. Det er derfor sannsynligvis mange små hestehold som ennå ikke er registrert i våre systemer, fordi Mattilsynet ikke har vært i kontakt med hesteholdet for å føre tilsyn eller av andre grunner.

For kjæledyr inneholder rapporten kun tall for dyrehold som er registrert i vårt system etter at vi har ført tilsyn der, eller etter annen kontakt med dyreholdet.

	Alle dyrehold *								Andre dyrehold				
	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein		
Antall dyrehold.	87740	36940	6	3	10975	16023	500	17801	3732	13957	4434	703	11289
Antall tilsynsbesøk i dyrehold, uavhengig av om dyrevelferd er vurdert eller ikke.		1528	0	0	392	343	4	916	125	857	230	3	150
Antall tilsynsbesøk i dyrehold der det er ført dyrevelferdstilsyn.		768	0	0	213	284	3	587	88	753	206	3	83
<i>Andel tilsynsbesøk i dyrehold der det er ført dyrevelferdstilsyn i % av alle tilsynsbesøk.</i>		<i>50,3 %</i>			<i>54,3 %</i>	<i>82,8 %</i>	<i>75,0 %</i>	<i>64,1 %</i>	<i>70,4 %</i>	<i>87,9 %</i>	<i>89,6 %</i>	<i>100,0 %</i>	<i>55,3 %</i>
<i>Andel ikke-varslede tilsynsbesøk i dyrehold i % av alle tilsynsbesøk der det er ført dyrevelferdstilsyn</i>		<i>86,6 %</i>			<i>43,2 %</i>	<i>71,1 %</i>	<i>66,7 %</i>	<i>61,5 %</i>	<i>56,8 %</i>	<i>67,2 %</i>	<i>66,0 %</i>	<i>100,0 %</i>	<i>30,1 %</i>
Antall dyrehold der det er ført tilsyn, uavhengig av om dyrevelferd er vurdert eller ikke.	3201	1288	0	0	363	279	4	785	110	619	174	3	139
Antall dyrehold der det er ført dyrevelferdstilsyn.	1975	737	0	0	194	235	3	468	76	533	152	3	79
<i>Andel dyrehold der det er ført dyrevelferdstilsyn i % av alle dyrehold der det er ført tilsyn.</i>	<i>61,7 %</i>	<i>57,2 %</i>			<i>53,4 %</i>	<i>84,2 %</i>	<i>75,0 %</i>	<i>59,6 %</i>	<i>69,1 %</i>	<i>86,1 %</i>	<i>87,4 %</i>	<i>100,0 %</i>	<i>56,8 %</i>
Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket.	902	317	0	0	120	108	0	219	41	207	70	2	39
Antall saker der det er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket. **	1073	421	0	0	90	164	3	325	43	476	127	1	33
Antall saker med registrerte tilfeller av alvorlig vanskjøtsel av dyr. ***	58	22	0	0	3	1	0	30	2	20	5	0	1
Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreeiers plikter.		1	0	0	0	3	0	8	0	10	3	0	0
<i>Andel saker der dyreeier har påpekt dyreeiers plikter, i % av antall saker der det er funnet avvik fra regelverket</i>		<i>0,2 %</i>			<i>0,0 %</i>	<i>1,8 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>2,5 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>2,1 %</i>	<i>2,4 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>
Antall saker der det er fattet vedtak om at dyreeier må gjennomføre tiltak for å rette opp forholdet.		274	0	0	51	115	1	228	37	377	85	0	50
<i>Andel saker der det er fattet vedtak om at dyreeier må gjennomføre tiltak, i % av antall saker der det er funnet avvik</i>		<i>65,1 %</i>			<i>56,7 %</i>	<i>70,1 %</i>	<i>33,3 %</i>	<i>70,2 %</i>	<i>86,0 %</i>	<i>79,2 %</i>	<i>66,9 %</i>	<i>0,0 %</i>	
Antall saker med gjennomføring av tiltak som er hastevedtak uten forhåndsvarsling.		64	0	0	15	34	1	79	10	118	50	0	27

<i>Andel dyrevelferdssaker det er fattet hastevedtak (vedtak uten forhåndsvarsel), i % av alle dyrevelferdssaker der det er fattet vedtak om gjennomføring av tiltak.</i>														
		23,4 %			29,4 %	29,6 %	100,0 %	34,6 %	27,0 %	31,3 %	58,8 %			54,0 %
Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreeier må avvikle holdet av en art.	38	15	0	0	2	2	0	9	3	10	2	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avlaving i saker (uten forutgående midlertidig forvaring).		3	0	0	2	1	1	9	0	2	6	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og utført avlivingen av dyrevelferdsmessige grunner (uten forutgående midlertidig forvaring)		23	0	0	3	1	1	2	2	4	5	0	2	2
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring.		136	0	0	8	5	0	6	2	4	1	0	1	1
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr (totalt)		73	0	0	8	1	0	2	1	0	0	0	1	1
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr etter vedtak om midlertidig forvaring		33	0	0	5	1	0	2	1	0	0	0	1	1
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr (totalt)		34	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr etter vedtak om midlertidig forvaring		16	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avlaving av dyr i forvaring.		22	0	0	4	2	0	3	0	2	1	0	2	2
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om (løpende) tvangsmulkt.		9	0	0	3	6	0	23	1	21	5	0	0	0
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om (engangs) tvangsmulkt.		0	0	0	2	1	0	1	1	5	0	0	0	0
Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr.	36	8	0	0	0	1	0	4	1	14	7	0	1	1

* Merk at tallet i denne kolonnen teller antall unike virksomheter. I de øvrige kolonnene telles unike saknummer.

** Inneholder konklusjoner av type «ikke tilfredsstillende» og «alvorlig vanskjøtsel».

*** Viser hvor mange av virksomhetene/sakene i **, som hadde konklusjon «alvorlig vanskjøtsel»

Sammen trygger vi framtiden for mennesker, dyr og natur